

członkiem Związku Nauczycielstwa Polskiego, przez pewien czas pełnił funkcję zastępcy prezesa powiatowego oddziału ZNP w Niemodlinie. Należał do PTB [prawdopodobnie od końca lat 50-tych XX w.], PT Hydrobiologicznego i NSZZ „Solidarność”. 2 VIII 1948–15 XII 1948 – był członkiem Polskiej Partii Robotniczej, a od 15 XII 1948 do 1956 – Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej; na WSP w Krakowie pełnił funkcję I sekretarza POP (20 XI 1951–7 X 1952), następnie członka egzekutywy (7 X 1952–24 X 1953), wystąpił z PZPR wstrząśnięty nadużyciami ujawnionymi w następstwie referatu N. S. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR. 1952/1953 – zastępca przewodniczącego Koła Naukowego Biologów WSP. Opiekun Sekcji Środowiskowej Koła Naukowego Przyrodników Studentów UJ. Był niezwykle pedantyczny i precyzyjny, zarówno w badaniach, jak i opracowywaniu zebranego materiału. W kontaktach ze współpracownikami i studentami był bardzo serdeczny, życzliwy, bezpośredni, pogodny i bardzo kulturalny. Dbał o swój nienaganny wygląd zewnętrzny. Zawsze do pracy przychodził w garniturze (najczęściej ciemnopopielatym) i nieskazitelnie czystej koszuli (najczęściej białej), oczywiście zawsze nosił też krawat. Dlatego asystentki i studentki mówiły o nim „Szary Lord”. Pochowany na Cmentarzu Batowickim w Krakowie (kwatery 145, rząd 7, grób 1).

13. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH ŹRÓDEŁ. Archiwalne: Archiwum Akademii Pedagogicznej w Krakowie – K-40/18 (Kazimierz Wasyli); Dział Spraw Osobowych UJ (Teczka osobowa Kazimierza Wasyli); Archiwum UJ: BiNoZ 31 (Docenci etatowi 1960–1972), BiNoZ 52 (Ankiety wpisowe studentów, 1953/54), BiNoZ 53 (Ankiety wpisowe studentów, 1954/1955), BiNoZ 149 (Teczki studenckie 1951–1973 – Kazimierz Wasyli), BiNoZ 150 (Prace magisterskie 1951–1973 – Kazimierz Wasyli), BiNoZ 169 (Teczki przewodów habilitacyjnych – Kazimierz Wasyli); Instytutu Botaniki PAN w Krakowie (teczka osobowa). Publikowane: *Uniwersytet Jagielloński. Biologia. Informator. Katalog kursów* [na poszczególne lata], *Katalog kursów dla studentów biologii Uniwersytetu Jagiellońskiego*

[na poszczególne lata], *Skład osobowy uczelni oraz spis wykładów i ćwiczeń na rok akademicki 1953/54*; PWSP w Krakowie, Kraków 1953, s. 21, 98, 101; *Skład osobowy uczelni oraz spis wykładów i ćwiczeń na rok akademicki 1955/56*; WSP w Krakowie, Kraków 1956, s. 29; *Skład osobowy uczelni oraz spis wykładów i ćwiczeń na rok akademicki 1956/57*; WSP w Krakowie, Kraków 1957, s. 20, 71, 73, 77; *Skład osobowy uczelni oraz spis wykładów i ćwiczeń na rok akademicki 1957/58*; WSP w Krakowie, Kraków 1958, s. 29, 75, 79; M. Turowicz (red.), 1965. *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Krakowie w pierwszym piętnastolecu rozwoju 1946–1961*; WSP. *Rocznik Naukowo-Dydaktyczny* 18, ss. 402, cyt. s. 124, 207, 301, 326, 332, 348. Informacje uzyskane od prof. dr hab. Krystyny Wasylikowej, dr Jacka Saneckiego, prof. dr hab. Barbary Kaweckiej, dr Luboszy Wesołowskiej.

14. MATERIAŁY IKONOGRAFICZNE. Publikowane: J. Siemińska, 2007. *Polscy badacze okrzemek. Wiadomości Botaniczne* 51(1/2): 27–43, cyt. s. 35. Niepublikowane: w zbiorach prof. dr hab. Krystyny Wasylikowej.

Piotr KÖHLER

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ NAUKOWYCH SCIENTIFIC MEETING REPORTS

LAS – LEŚNA AKADEMIA SZKOLNA
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 114
W KRAKOWIE (KRAKÓW,
23–27 KWIETNIA 2007)

Forest Days in the Primary School No 114
in Kraków (Kraków, 23–27 April 2007)

Corocznie wiosną w ramach Światowego Dnia Ziemi organizowane są akcje propagujące w społeczeństwie wiedzę o naturalnym środowisku. Polska uczestniczy w nich już od 18 lat. Szkoła Podstawowa nr 114 im. Arkadego Fiedlera

**“LAS”
LEŚNA AKADEMIA SZKOLNA
W SP 114 W KRAKOWIE
23-27 kwietnia 2007r**

Fot. 1. Szkoła Podstawowa nr 114 w Krakowie.

Phot. 1. The Primary School No 114 in Kraków.

w Krakowie, włączyła się w te akcje w 2007 roku, przygotowując projekt LAS – Leśna Akademia Szkolna. Twórcami projektu byli nauczyciele tej szkoły, a honorowy patronat pełnił Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk, Instytut Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska oraz Rada i Zarząd Dzielnicy III w Krakowie. Wspomagały go również inne instytucje, m.in. Śródmiejska Biblioteka Publiczna – Filia nr 10 i Gminny Ośrodek Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ciągu tygodnia odbywały się w szkole lekcje, zajęcia plenerowe, konkursy i prezentowane były wystawy dotyczące lasu i jego ochrony, czystości ziemi i wody.

Szkolną Akademię Leśną oficjalnie otworzył prof. Zbigniew Mirek – dyrektor Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN – prelekcją dla uczniów

całej szkoły pt. „Ochrona przyrody ochroną życia”. W kolejnych dniach tego wiosennego tygodnia uczniowie klas od II do VI słuchali wykładów kilku pracowników naukowych Polskiej Akademii Nauk i Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracownicy ci starali się w przystępny sposób przybliżyć dzieciom zawłośći praw przyrody. Na początku tygodnia o „Krokusowej łąki żywocie nietrwałym” mówił uczniom prof. Zbigniew Mirek. O „Lasach świata”, po których podróżował, opowiadał prof. Ryszard Laskowski. W kolejne dni „Życie lasu” przybliżył prof. Jan Holeksa, a „Co o lesie mówią nam porosty i mchy” rozszyfrowywała prof. Barbara Godzik. O tym „Jak rosną drzewa” uczniom klas VI opowiadał, pokazując olbrzymi wycinek z pnia świerka (o średnicy 47 cm), dr Tomasz Zielonka. Jak roślinie „Wirtualny las” mogli przekonać się uczniowie

w pracowni komputerowej, prowadzeni poprzez ten las przez dr Urszulę Korzeniak.

„Zagrożenie przyrody i jej ochrona” były tematem lekcji prowadzonych przez prof. Krystynę Grodzińską. Jednym z poważniejszych współczesnych zagrożeń naturalnego środowiska są śmieci i różnego typu odpady. Na pytanie „Co każdy uczeń o śmieciach wiedzieć powinien” odpowiadały dr Małgorzata Grodzińska-Jurczak i mgr Marta Tarabula-Fiertak. Zbierane przez uczniów puszki i zużyte baterie zostały wymienione na sadzonki drzew i krzewów. Zostały one posadzone wokół szkoły. Po prawie roku, który upłynął od nasadzeń, pięknie rozrosły się, ciesząc uczniów–przyrodników.

Uczniowie odbyli też wycieczki do placówek naukowych. Pierwszoklasiści uczestniczyli w wycieczce, której tematem było zanieczyszczenie wody. Przewędrowali oni przez nowoczesne pracownie i laboratoria Instytutu Nauk

o Środowisku UJ. Pokazano im, jak wykonuje się testy na określenie czystości wody oraz w jaki sposób można oczyścić brudną wodę.

Wystawa „Drzewa w naturze i kulturze” przygotowana przez Instytut Botaniki PAN udostępniona była przez cały tydzień na ścianach szkolnych korytarzy. Dzięki niej uczniowie mogli poznać wymiary najwyższego i najgrubszego drzewa świata, wygląd i wiek najstarszego drzewa na naszym globie. Oprócz ciekawostek wystawa ta w przystępny sposób ukazywała różnorodność biologicznych właściwości drzew. Z tą profesjonalną wystawą konkurowała wystawa prac plastycznych o tematyce leśnej uczniów szkoły. Wszystkie wolne przestrzenie na ścianach szkolnych zajmowały różnej wielkości kolorowe pejzaże, rośliny i zwierzęta. Znalazły się tu m.in. prace finalistów wojewódzkiego konkursu plastycznego „Leśne zachwyty”. Jury konkursu, składające się z krakowskich artystów

Fot. 2. Prof. Zbigniew Mirek otwierający Leśną Akademię Szkolną w SP 114 w Krakowie.

Phot. 2. Professor Zbigniew Mirek opens the Forest Days in the PS 114 in Kraków.

Iwony Siwek-Front i Jana Bosaka, miało trudny wybór. Po długich dyskusjach nagrodę główną przyznało jury dziełu czterech uczennic SP 114 – kolorowej ogromnej panoramie lasu. Obraz ten mierzący blisko 15 m długości dzieci malowały prawie dwa miesiące. Inspiracją do kolejnych uczniowskich prac malarskich była prezentowana podczas LAS-u wystawa muszli ślimaków leśnych, chrząszczy, pająków Europy i tropików. Jej autorami byli Jacek Żychowicz i Wojciech Duda. Jacek Żychowicz z pasją i zaangażowaniem opowiadał uczniom o życiu przedstawianych na wystawie zwierząt.

W projekcie LAS zaangażowani byli również i mniej uzdolnieni plastycznie uczniowie. Podczas prawie trzygodzinnego konkursu „Zielone nuty, zielone strofy” dzieci deklamowały wiersze i śpiewały piosenki o tematyce ekologicznej własnego autorstwa. Ich występy oceniało jury pod przewodnictwem artystki i tłumaczki Aleksandry Kurczab-Pomianowskiej. Inni uczniowie sprawdzali swe zdolności w konkursach literacko-przyrodniczych „Środowisko i Ja” oraz „Nie

było nas, był las, nie będzie nas, będzie las?” organizowanych wspólnie z Filią nr 10 Śródmiejskiej Biblioteki Publicznej.

LAS wyszedł również poza szkolne mury. Część uczniów odwiedziła Izbę Leśną w Niepołomicach, po czym przeszła puszczańską ścieżkę edukacyjną. Inna grupa uczniów odwiedziła schronisko dla koni i innych zwierząt Fundacji „Zwierzę nie jest Rzeczą”. Spotkali się tam z koniem Miętką, uratowanym przed oddaniem na rzeź dzięki akcji uczniów SP 114. Co roku uczniowie tej szkoły prowadzą zbiórkę pieniędzy na ratowanie koni.

LAS – Leśna Akademia Szkolna dowiodła, jak wiele piękna jest w przyrodzie, jak łatwo można je zniszczyć. Równocześnie uzmysłowiła uczniom, jak wiele z tego piękna można uratować, podejmując mądre działania. Dzięki tej tygodniowej, wiosennej akcji, wielokrotnie wspomianej przez następne miesiące nauki przez nauczycieli, uczniowie do tego stopnia zainteresowali się przyrodą, że dopominają się podobnej akcji w tegorocznych Dniach Ziemi.

Fot. 3. Prof. Jan Holeksa prowadzący lekcję w klasie V SP 114 w Krakowie.

Phot. 3. Professor Jan Holeksa in the Vth class of the PS 114 in Kraków.

Fot. 4. Wystawa prac plastycznych uczniów SP 114 w Krakowie.

Phot. 4. The exhibition of artistic works made by pupils of the PS 114 in Kraków.

Więcej informacji o Leśnej Akademii Szkolnej oraz o innych projektach organizowanych w SP 114 można znaleźć na stronie internetowej szkoły <http://www.sp114.vel.pl> [15.04.2008].

Grażyna SZAREK-ŁUKASZEWSKA

**SESJA TERENOWA ODDZIAŁU
WARSZAWSKIEGO PTB
„POD UROKIEM OGRODÓW”
(PARK W ARKADII POD ŁOWICZEM,
17 CZERWCA 2007)**

**Session of the Warsaw Division of the Polish
Botanical Society
‘Under the spell of the gardens’
(Park in Arkadia near Łowicz, 17 July 2007)**

Członkowie działającego do czerwca 2007 roku Zarządu Warszawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego postanowili zamknąć swoją kadencję w poetyckim i nieco sentymentalnym nastroju. Skorzystaliśmy z propozycji dr Małgorzaty Szafrąnskiej z Zamku Królewskiego

w Warszawie (złożonej naszemu Towarzystwu podczas sesji pt. „Botanika w kontekście kulturowym” w grudniu 2005 roku; Galera 2007) i zaproponowaliśmy członkom Towarzystwa sesję terenową w Parku w Arkadii (Fot. 1). Spotkanie odbyło się dzięki współpracy Muzeum w Nieborowie i Arkadii, Pracowni Działań Muzealnych Zamku Królewskiego w Warszawie, Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego i Oddziału Warszawskiego PTB. Wzięło w nim udział ponad 100 osób – byli to głównie Członkowie PTB oraz Goście zaproszeni przez Pracowników Zamku Królewskiego.

Przywitał nas kurator Muzeum w Nieborowie i Arkadii Stefan Górski, zapraszając do skorzystania z kilku możliwości zapoznania się z Parkiem w Arkadii. I tak:

Dr Małgorzata Szafrąnska przedstawiła program ideowy ogrodów sentymentalnych i romantycznych (Fot. 2). Zwiedzający zapoznali się z architekturą i symboliką budowli zdobiących Park: Groty Sybilli, Domku Gotyckiego, Domu Murgrabiego i Łuku Kamiennego, Świątyni Diany, Przybytku Arcykapłana i Akweduktu (por. Piwkowski 1989, 1998). Prelekcji towarzyszył

występ Marii Reif, która wcieliła się w postać Heleny Radziwiłowej – twórczyni Parku w Arkadii (Fot. 3). Aktorka odczytywała fragmenty „Le Guide de l’Arcadie” autorstwa Księżnej – pierwszego polskiego przewodnika po ogrodzie, wydane w języku francuskim w 1800 roku (polska wersja tekstu – Piwkowski 1998).

Problematykę fitosocjologiczną prezentowali dr Piotr Sikorski z Katedry Ochrony Środowiska Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i dr Marek Wierzbę z Instytutu Biologii Akademii Podlaskiej. Omawiając dynamikę roślinności w parkach historycznych, prelegenci analizowali możliwości odtworzenia zmian warunków przyrodniczych na podstawie aktualnego stanu szaty roślinnej.

„Spacer szlakiem botanicznym” zaproponowały także prof. Barbara Sudnik-Wójcikowska i dr Halina Galera z Zakładu Botaniki Środowiskowej Uniwersytetu Warszawskiego, przedstawiając informacje dotyczące biologii i ekologii

wybranych gatunków drzewiastych występujących w Parku, w kontekście dawnych wierzeń związanych z drzewami (Fot. 4).

Wielkim powodzeniem cieszył się spektakl poetycki w wykonaniu Marii Reif i Jacka Pachochy z Teatru Atlantis, którzy prezentowali fragmenty utworów A. Mickiewicza („Pan Tadeusz”, „Pierwiosnek”), J. Słowackiego („Beniowski”, „Stokrótki”), I. Krasickiego („Żona modna”), E. Orzeszkowej („Nad Niemnem”), L. Staffa („Wysokie drzewa”, „Powiew w sadzie”), M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej („Pokrzywa”), J. Tuwima („Kwiaty polskie”), B. Leśmiana („Taka cisza w ogrodzie”) oraz poezję pragnącego zachować anonimowość współczesnego twórcy o inicjałach „Z. P.” (Fot. 5). Ciekawym komentarzem do literatury ogrodowej stała się wypowiedź dr Katarzyny Buczek z Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego na temat przenikania się symboliki ogrodu i raję.

Fot. 1. Na spotkanie gości wyszła księżna Helena Radziwiłowa. (Fot. K. Szkopek).

Phot. 1. The guests were greeted by duchess Helena Radziwiłowa. (Phot. K. Szkopek).

Fot. 2. Dr Małgorzata Szafrńska opowiada o historii sztuki kształtowania krajobrazu. (Fot. K. Szkopek).
Phot. 2. Dr Małgorzata Szafrńska talks about the history of landscape architecture. (Phot. K. Szkopek).

Fot. 3. Aktorka prezentuje fragmenty „Le Guide de l’Arcadie”. (Fot. M. Zawartko-Laskowska).
Phot. 3. The actress is reciting text fragment from the book ‘Le Guide de l’Arcadie’. (Phot. M. Zawartko-Laskowska).

Fot. 4. „Szlak botaniczny” wiódł wśród pięknych, starych drzew parkowych. (Fot. M. Zawartko-Laskowska).
Phot. 4. The ‘botanical trail’ led through a beautiful park with old trees. (Phot. M. Zawartko-Laskowska).

Fot. 5. Prawdziwą ucztę dla ducha stanowił spektakl poetycki. (Fot. M. Zawartko-Laskowska).
Phot. 5. The poetic spectacle was a real treat for the soul. (Phot. M. Zawartko-Laskowska).

Równoległe do występów i prelekcji odbywały się działania plastyczne pod kierunkiem Marii Zawartko-Laskowskiej i Daniela Arty-mowskiego z Zamku Królewskiego. Uczestnicy warsztatów próbowali swoich sił w technice rysunku.

Swobodna formuła spotkania sprzyjała dialogowi pomiędzy humanistami a przyrodnikami, który okazał się interesujący dla obu stron. Uczestnicy mogli pogłębiać wiedzę i rozwijać swoje zainteresowania na wiele sposobów, a był to efekt wielkiego zaangażowania Małgorzaty Szafrąńskiej, Marii Zawartko-Laskowskiej i Daniela Arty-mowskiego – pracowników Zamku Królewskiego w Warszawie i głównych pomysłodawców spotkania w Arkadii.

LITERATURA

- GALERA H. 2007. Sesja Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego „Botanika w kontekście kulturowym” (Zamek Królewski w Warszawie, 3 grudnia 2005). *Wiad. Bot.* 51(1/2): 61–63.
- PIWKOWSKI W. 1989. Nieborów, Arkadia. Krajowa Agencja Wydawnicza, Łódź.
- PIWKOWSKI W. (red.) 1998. Arkadia Heleny Radziwiłłowej. Studium historyczne. Studia i Materiały, Ogrody 5(11). Ośrodek Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, Warszawa.

Halina GALERA

**XXXVI OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA
OGRODÓW BOTANICZNYCH PT.
„ZNACZENIE NOWYCH OGRODÓW
BOTANICZNYCH DLA LOKALNYCH
SPOŁECZEŃSTW I ROZWOJU
REGIONALNEGO”
(KIELCE, 15–16 PAŹDZIERNIKA 2007)**

**XXXVI National Conference of Botanical
Gardens: ‘Role of new botanical gardens for the
local communities and regional development’
(Kielce, 15–16 October 2007)**

Gospodarzami i współorganizatorami konferencji pt. „Znaczenie nowych ogrodów botanicznych dla lokalnych społeczności i rozwoju

regionalnego” byli: Rada Ogrodów Botanicznych w Polsce, „Geopark” Kielce i Zakład Botaniki Akademii Świętokrzyskiej, wsparcia finansowego udzieliłi: Targi Kielce i Rejonowe Przedsiębiorstwo Zieleni w Kielcach. W Konferencji uczestniczyło 48 osób, w tym m.in. prof. dr hab. Jan Rybczyński – prezes Zarządu Głównego PTB, dr Maria Lankosz-Mróz – przewodnicząca Sekcji Ogrodów Botanicznych i Arboretów PTB, a z zaproszonych gości udział wzięli: prezydent Kielc Wojciech Lubawski i dziekan Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii Świętokrzyskiej prof. dr hab. Bartłomiej Jaśkowski.

Obecnie w naszym kraju działa 11 ogrodów botanicznych, a kilka dalszych jest w organizacji, w tym kielecki. Historia tworzenia ogrodu botanicznego w Kielcach jest długa. Rozpoczęła się w roku 1966 staraniami prof. Z. Czubińskiego (kielczanina z urodzenia), ale te nie znalazły zrozumienia i uznania ówczesnych władz miasta. W drugiej połowie lat osiemdziesiątych minionego stulecia władze Kielc podjęły inicjatywę budowy ogrodu botanicznego. Prace projektowe rozwijały się obiecująco, ale zostały przerwane w 1989 roku. Kolejna inicjatywa została podjęta w 2004 roku. Prof. S. Cieśliński przedstawił koncepcję i potrzebę utworzenia ogrodu botanicznego w Kielcach prezydentowi miasta W. Lubawskiemu. Prezydent zaaprobował przedstawiony projekt i sprawy organizacyjne przekazał wydzielonej jednostce Urzędu Miasta, „Geoparkowi”, którego dyrektorzy (ówczesny – dr A. Mochoń i obecny – mgr E. Czajkowska) podjęli prace nad utworzeniem kieleckiego ogrodu botanicznego. Władze miasta przekazały na ten cel blisko 15 ha gruntów położonych na południowo-wschodnich zboczach wzgórza Karczówki w sąsiedztwie rezerwatu Karczówka. Szczegółowy plan z podziałem zadań między Zarząd Miasta Kielce i Akademią Świętokrzyską zawarto w liście intencyjnym z dnia 25 maja 2005 roku. Prace organizacyjne postępują nadal. W założeniu projektowany ogród botaniczny w Kielcach będzie spełniał wszystkie podstawowe funkcje, jakie współcześnie pełnią tego rodzaju obiekty, a więc: naukową, popularyzatorską, edukacyjną i rekreacyjno-wypoczynkową.

Jego utworzenie zwiększy znacznie atrakcyjność turystyczną miasta i poszerzy ofertę rekreacyjną dla mieszkańców Kielc.

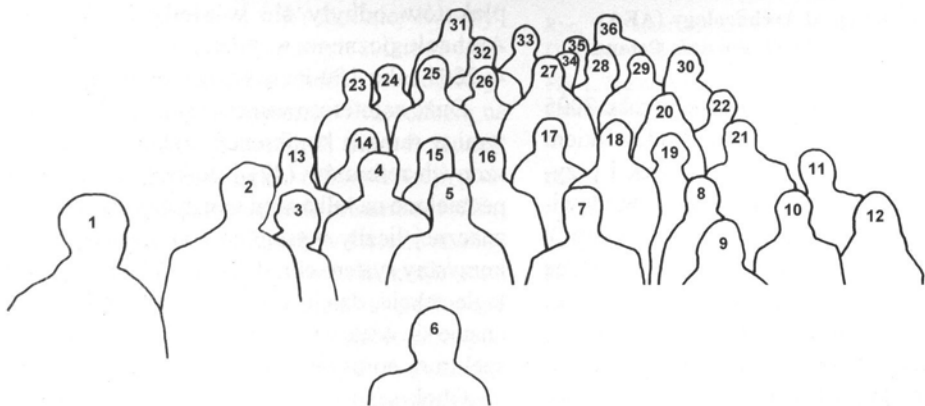
Dwudniowa Konferencja była w dużej mierze poświęcona omówieniu koncepcji organizacyjnej powstającego Kieleckiego Ogrodu Botanicznego. Otwarcia Konferencji dokonał prof. dr hab. S. Cieśliński (pełnomocnik Rektora Akademii Świętokrzyskiej ds. budowy ogrodu botanicznego), a następnie doc. dr hab. J. Puchalski (przewodniczący Rady Ogrodów Botanicznych w Polsce i jednocześnie dyrektor Ogrodu Botanicznego Centrum Zachowań Różnorodności Biologicznej PAN w Warszawie) wyraził przeświadczenie, że obecna inicjatywa ma realne szanse powodzenia, biorąc pod uwagę stan zaawansowania prac. Jednocześnie podkreślił, że Kielce mogą liczyć na organizacyjne wsparcie ze strony innych ogrodów botanicznych w Polsce. Zwrócił także uwagę na rolę i znaczenie dla społeczności lokalnej powstającego w Kielcach ogrodu. Prezydent Kielc W. Lubawski zapewnił uczestników spotkania o wsparciu organizacyjnym i finansowym, jakie władze miasta zobowiązały się świadczyć na rzecz omawianej inicjatywy. W części naukowej sesji, którą prowadził prof. S. Cieśliński, wygłoszono 5 referatów (dr W. Majtkowski, mgr G. Majtkowska – „Założenia do kolekcji traw polskich w układzie siedliskowym w Ogrodzie Botanicznym IHAR w Bydgoszczy”; dr B. Maciejczak – „Współczesny stan flory roślin naczyniowych terenu przyszłego ogrodu botanicznego na Karczówce”; dr B. Łuszczynska, dr J. Łuszczynski – „Swoiste walory szaty roślinnej Gór Świętokrzyskich i Poniazia oraz możliwości ich ekspozycji w Ogrodzie Botanicznym w Kielcach”; dr J. Krzemińska-Freda – „Działalność Ogrodu Botanicznego w Łodzi i rejonie” oraz mgr A. Uljanowska, mgr A. Lasowska, prof. dr hab. M. Ciaciura – „Perspektywy budowy Ogrodu Botanicznego w Szczecinie. Założenia projektowe i plany budowy”). Natomiast w sesji posterowej, którą poprowadził prof. J. Rybczyński, przedstawiono pięć bardzo interesujących posterów. Dwa z nich zasługiwały na szczególną uwagę: pierwszy – „Leśne Arboretum im. Polskiego

Towarzystwa Leśnego w Kudypach”, którego autorami byli mgr inż. W. Szumarski, prof. dr hab. J. Tumiłowicz i prof. dr hab. C. Hołdyński oraz drugi „Leśne Arboretum w Nadleśnictwie Marcule” – autor inż. R. Koniarz, a także poster w formie prezentacji audiowizualnej przedstawiony przez mgr inż. J. Jaworskiego pt. „Leśny Bank Genów Kostrzyca”. Pozostałe dwa posterki przygotowali: J. Zaremska i in. – „15 lat Arboretum Ogrodu Roślin Leczniczych Akademii Medycznej w Gdańsku” i K. Misiak – „Ogród i wieś – płaszczyzny kontaktu z mieszkańcami gminy Przelewiec”.

Po sesji referatowo-posterowej odbyło się posiedzenie Rady Ogrodów Botanicznych. Dla uczestników konferencji nie biorących udziału w obradach zorganizowano spacer do rezerwatu geologicznego Kadzielnia na terenie Kielc i zwiedzenie amfiteatru w tymże rezerwacie. Pierwszy dzień zakończyła uroczysta kolacja.

Drugi dzień Konferencji w całości poświęcony był Kieleckiemu Ogrodowi Botanicznemu i rozpoczął się spacerem po terenie projektowanego ogrodu. Dalsze obrady kontynuowano na zaproszenie ks. W. Jurkowskiego, rektora księży Pallotynów, w refektarzu klasztoru na Karczówce, gdzie wysłuchano dwóch wystąpień: 1) prof. dr hab. A. Łukasiewicza pt. „Starania o budowę Ogrodu Botanicznego w Kielcach w latach 1985–1989” oraz 2) mgr inż. arch. M. Kamińskiego pt. „Założenia organizacyjne i rozwiązania techniczne Ogrodu Botanicznego w Kielcach”, w formie bogato ilustrowanej koncepcji przestrzennego zagospodarowania Kieleckiego Ogrodu Botanicznego, ze szczególnym podkreśleniem rozwiązań technicznych związanych z budową palmiarni, szklarni i zaplecza technicznego. O wewnętrznej organizacji przyszłego ogrodu mówili mgr inż. E. Czajkowska i prof. S. Cieśliński. Po wystąpieniu prelegentów wywiązała się ożywiona i merytoryczna dyskusja, która wniosła dużo praktycznych uwag dotyczących rozwiązań technicznych i funkcjonalnych ogrodu.

Na zakończenie obrad, w godzinach popołudniowych, organizatorzy zaproponowali gościom wspólne zwiedzanie jaskini „Raj”.

Uczestnicy 36. Konferencji Ogrodów Botanicznych przed wejściem do kościoła p.w. Św. Karola Boromeusza na Karczówce w Kielcach. (Fot. A. Płonka).

The participants of the 36th National Conference of Botanical Gardens in front of the St. Karol Boromeusz Church on Karczówka in Kielce. (Phot. A. Płonka).

1 – S. Cieśliński, 2 – M. Lubudz, 3 – A. Szymański, 4 – J. Puchalski, 5 – W. Gawryś, 6 – P. Banaszczak, 7 – J. Tumiłowicz, 8 – S. Nestorowicz, 9 – D. Tarkowska, 10 – ?, 11 – H. Kretek, 12 – M. Syczewska, 13 – M. Kwiatkowski, 14 – K. Borowska, 15 – M. Peterek, 16 – B. Molenda, 17 – M. Lankosz-Mróż, 18 – R. Koniarz, 19 – K. Misiak, 20 – A. Butowska, 21 – A. Łukasiewicz, 22 – E. Galus, 23 – B. Klikowicz, 24 – ks. W. Jurkowski, 25 – J. Łuszczynski, 26 – B. Wilbrandt, 27 – Z. Kusza, 28 – J. Krzemińska-Freda, 29 – B. Bojarowicz, 30 – E. Czajkowska, 31 – W. Szumarski, 32 – J. Rybczyński, 33 – Z. Butowski, 34 – ?, 35 – C. Hołyński, 36 – M. Kamiński.

położonej w Chęcińsko-Kieleckim Parku Krajobrazowym.

Reasumując, wybór miejsca i tematyka konferencji nie były przypadkowe, ale bardzo ściśle związane z problemami tworzenia i działalnością nowych ogrodów botanicznych w XXI wieku w Polsce. W trakcie obrad wielu gości przedstawiło swoje doświadczenia i życzliwe opinie, które zapewne będą wzięte pod uwagę przez twórców tego przedsięwzięcia w trakcie dalszych prac nad tworzeniem i urządzaniem Kieleckiego Ogrodu Botanicznego, a także pracowników innych ogrodów botanicznych.

Bożena ŁUSZCZYŃSKA,
Janusz ŁUSZCZYŃSKI

**KONFERENCJA
'EURASIAN PERSPECTIVES ON
ENVIRONMENTAL ARCHAEOLOGY'**

**Annual Conference of the Association
for Environmental Archaeology (AEA)
September 12–15, 2007, Poznań, Poland**

Po konferencjach w Koszęcinie w roku 2005 („Studia interdyscyplinarne nad środowiskiem i kulturą człowieka w Polsce; dorobek i przyszłość”) oraz w Łodzi w roku 2006 („Środowiskowe uwarunkowania lokalizacji osadnictwa”), tym razem w Poznaniu zgromadziła się liczna grupa badaczy, przyrodników i archeologów, zainteresowanych kompleksowym opisaniem i interpretowaniem przemian środowiska naturalnego, zachodzących w następstwie procesów kulturowych. Głównym organizatorem międzynarodowej konferencji „Eurasian Perspectives on Environmental Archaeology” było polskie Stowarzyszenie Archeologii Środowiskowej (SAS). Konferencja, zorganizowana w cyklu corocznych spotkań brytyjskiego Association for Environmental Archaeology (AEA), po raz pierwszy odbyła się we Wschodniej Europie. Intencją jej organizatorów było stworzenie szerokiego forum do dyskusji o nowych osiągnięciach i perspektywach badań archeologii środowiskowej na

obszarze strefy umiarkowanej Eurazji. Przygotowanie konferencji było możliwe dzięki zaangażowaniu przedstawicieli polskiego Stowarzyszenia Archeologii Środowiskowej, kierowanego przez dr. hab. Daniela Makowieckiego (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) i dr. Mirosława Makohonienko (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) oraz ścisłej współpracy z kilkoma instytucjami krajowymi i zagranicznymi, jak: International Research Center for Japanese Studies w Kioto, German Archaeological Institute – Eurasia Department w Berlinie, Institute of Geological Sciences – Palaeontology Branch of Freier Universität w Berlinie oraz Muzeum Archeologiczne w Poznaniu.

Zaproponowana tematyka zgromadziła 115 naukowców z 13 krajów (w tym 66 z Polski), reprezentujących szerokie spektrum zagadnień badawczych z zakresu archeologii, geologii, modelowania paleośrodowiskowego, chronometrii, analizy zmian klimatycznych, paleozoologii i paleobotaniki.

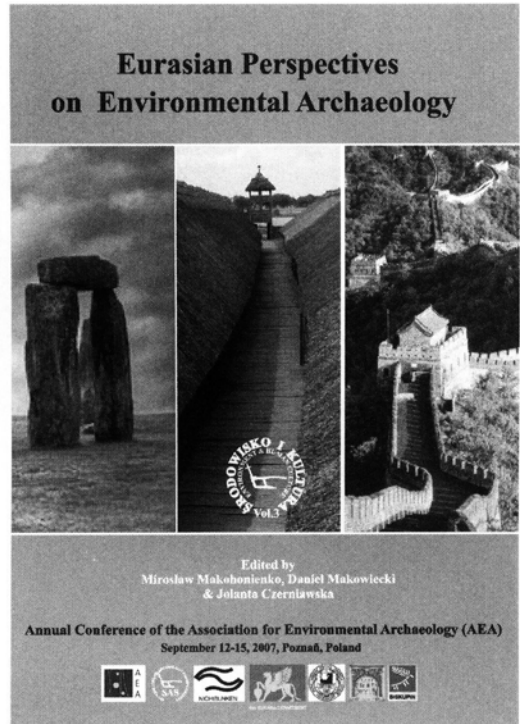
Dwudniowa sesja referatowa i prezentacje plakatów odbyły się w siedzibie Muzeum Archeologicznego w Poznaniu, świętującego w 2007 roku 150-lecie swojej działalności.

Duże zainteresowanie zagadnieniami podjętymi w ramach konferencji oddaje liczba zgłoszonych referatów (47) i posterów (33), które podzielono na kilka sesji tematycznych. Pomimo znacznej liczby wystąpień udało się zachować korzystny system obrad, bez podziału na równoległe sekcje, dzięki czemu możliwe było zapoznanie się większej liczby uczestników z pełnym spektrum poruszanych zagadnień.

Obok sesji referatowych odbyły się cztery sesje plakatowe. Konferencję rozpoczęła oficjalna ceremonia otwarcia z udziałem i krótkim słowem wstępnym rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. dr. hab. Stanisława Lorenca, dyrektora Muzeum Archeologicznego w Poznaniu dr. Marka Chłodnickiego oraz wojewódzkiego konserwatora zabytków Aleksandra Starzyńskiego, po której zaprezentowano dwa wystąpienia wprowadzające w tematykę spotkania. Pierwsze z nich zostało wygłoszone przez dr. Davida E. Robinsona

(Wielka Brytania) i prezentowało zakres badań archeologii środowiskowej oraz najważniejsze osiągnięcia brytyjskiego Stowarzyszenia AEA w tej dziedzinie. Drugie, przedstawione przez prof. Yoshinori Yasuda (Japonia), omawiało analogiczne zagadnienia podejmowane w badaniach japońskich, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystywania analizy laminowanych osadów jeziornych do analizy przemian antropogenicznych paleośrodowiska. Następnie w ramach sesji „Interakcje człowiek–środowisko naturalne w atlantyckiej części Europy Zachodniej i Północnej” przedstawiono m.in.: wyniki badań szczątków zwierzęcych ze stanowisk archeologicznych z terenu Walii (R. Madgwick) datowanych na późną epokę brązu i wczesną epokę żelaza; badania pozostałości fauny owadów – szkodników zbóż, notowanych w osadach z obiektów militarnych okresu rzymskiego na obszarze Wielkiej Brytanii (D. Smith); korelację holocenijskich poziomów malakologicznych, wydzielonych w różnych częściach Europy (P. Davies). W kolejnej sesji „Wzajemne oddziaływania człowiek–środowisko na obszarze Centralnej i Wschodniej Europy” przedstawiono szereg ciekawych referatów dotyczących m.in.: wyników badań nowoodkrytego stanowiska mezolitycznego Švarcenberk na południu Czech (P. Pokorný, P. Šida, P. Kuneš, O. Chvojka, P. Žáčková); rekonstrukcji późnoglacialnych i holocenijskich przemian roślinności centralnej części Czech w świetle analizy pyłkowej (L. Petr); kształtowania krajobrazu kulturowego centralnych Czech na podstawie korelacji wyników analiz archeologicznych i palinologicznych (D. Dreslerová, P. Pokorný, P. Kuneš, L. Petr, R. Kozáková, L. Šmahelová); przekształceń antropogenicznych zbiorowisk z uwzględnieniem metod eksploatacji lasów na terenie północnych Czech w okresie historycznym (V. Abraham, P. Bobek, P. Pokorný); przemiany krajobrazu okolic Krakowa w okresie lateńskim i w średniowieczu na podstawie studiów paleogeograficznych i archeologicznych (H. Dobrzańska, T. Kalicki, B. Szmoniewski).

W popołudniowej sesji „Postęp w metodach rekonstrukcji paleośrodowiska i archeologii środowiskowej” zgrupowano prezentacje dotyczące

Ryc. 1. Plakat konferencji (autorzy: M. Makohonienko, D. Makowiecki, J. Czerniawska).

Fig. 1. The official poster of the conference (authors: M. Makohonienko, D. Makowiecki, J. Czerniawska).

m.in.: możliwości i ograniczeń wykorzystania danych palinologicznych do modelowania przemian krajobrazu (R. Fyfe, Ch. Caseldine, K. Hjelle); zastosowania metody współczesnych analogów w badaniach zależności pomiędzy zróżnicowaniem taksonomicznym kopalnych chrząszczy zachowanych w osadach a charakterem roślinności i strukturą krajobrazu w holocenie (N. J. Whitehouse, D. N. Smith, M. J. Bunting); analiz paleośrodowiskowych na podstawie szczątków owadów z wypełnień studni (M. Hellqvist); kopalnego DNA bakterii jako wskaźnika lokalnej obecności człowieka w przeszłości i korelacji danych molekularnych z palinologicznymi i archeologicznymi (J. Madeja, A. Wacnik, A. Żyga, E. Stankiewicz, W. Gumiński). Znaczna część sesji dotyczyła wyników z realizacji „Lake Megata 2006 Project: high resolution past environmental reconstruction in East Asia using

Ryc. 2. Uczestnicy konferencji na terenie Muzeum Archeologicznego w Poznaniu (opracowanie: M. Makohonienko, D. Makowiecki, J. Czerniawska).

Fig. 2. The participants of the conference inside the Archaeological Museum in Poznań (by M. Makohonienko, D. Makowiecki, J. Czerniawska).

annually laminated lake sediments in north-eastern Japan”. Referaty licznych grup badaczy japońskich prezentowały, obok szczegółowych założeń projektu, wyniki dotyczące m.in.: stratygrafii osadów z jeziora Ichi-no-Megata i charakteru ich laminacji (K. Yamada, K. Gotanda, H. Yonenobu, M. Okuno, M. Torii, T. Goslar, Y. Yasuda); sedymentologicznych i geochemicznych wskaźników przemian środowiskowych (M. J. Schwab, P. Dulski, G. H. Haug, Y. Yasuda); wyników analiz palinologicznych i szczegółowej rekonstrukcji przemian klimatycznych (J. Kitagawa, Y. Morita, M. Makohonienko, K. Gotanda, Y. Yasuda).

Po zakończeniu części naukowej uczestnicy konferencji wzięli udział w uroczystej kolacji

uświetnionej występami Zespołu Pieśni i Tańca Akademii Rolniczej w Poznaniu „Łany”.

W drugim dniu konferencji kontynuowano sesję dotyczącą wzajemnych oddziaływań człowiek–środowisko na obszarze strefy umiarkowanej Centralnej i Wschodniej Europy. Omawiano m.in.: zapis sedymentologiczny i geomorfologiczny procesu zasiedlania lessowych obszarów Płaskowyżu Głubczyckiego i Rybnickiego w pradziejach i wczesnym średniowieczu (K. Klimek, E. Zygmunt); osadnictwo na Niżu Polskim w okresie neolitu i brązu i jego kontekst środowiskowy (J. Czebreszuk, M. Szymt); badania mikroregionu osadniczego kultury bogaczewskiej nad jeziorem Wąz na Pojezierzu Mazurskim (M. Karczewski, P. Banaszuk,

A. Bieniek, M. Kupryjanowicz, A. Wacnik); porównanie zróżnicowania taksonomicznego szczątków zwierzęcych, ich frekwencji i struktury wiekowej w obrębie wybranych grup zwierząt z wczesnośredniowiecznych kompleksów osadniczych, zlokalizowanych na terenie Pomorza, Wielkopolski i Dolnego Śląska (D. Makowiecki).

Kolejna sesja dotyczyła wzajemnych oddziaływań człowiek–środowisko w strefie stepowej i lasostepowej Europy Wschodniej.

W części popołudniowej odbyły się dwie sesje pt. „Interakcje człowiek–środowisko na terenie południowej Syberii oraz kontynentalnej, wschodniej części Azji”, podczas których przedstawione zostały m.in. referaty obrazujące dynamikę przemian środowiska w rejonie jeziora Bajkał na podstawie danych palinologicznych i archeologicznych (P. Tarasov, E. Bezrukova, E. Karabanov, T. Nakagawa, M. Wagner, P. Letunova, A. Abzaeva, F. Riedel); przejawy wczesnego osadnictwa w świetle najnowszych odkryć archeologicznych z terenu północnych Chin (M. Wagner); kształtowanie się krajobrazu kulturowego w dorzeczu rzeki Liao w północno-wschodnich Chinach (M. Makohonienko, F. Toshiyuki, H. Nasu, P. Tarasov, M. Wagner, Y. Yasuda).

Konferencję zakończyły wystąpienia Y. Yasuda, M. Latałowej, M. Wagner, P. Tarasova, M. Makohonienko i D. E. Robinsona, podsumowujące całość spotkania, po czym odbyło się doroczne oficjalne posiedzenie AEA.

Pełne informacje o konferencji wraz z abstraktami wystąpień zostały opublikowane w materiałach konferencyjnych (Makohonienko et al. 2007).

Po oficjalnym zakończeniu konferencji, część jej uczestników wzięła udział w dwudniowej wycieczce, której celem była prezentacja dziedzictwa kulturowego Wielkopolski, Kujaw i Ziemi Chełmińskiej oraz prac badawczych, związanych z odtwarzaniem przemian środowiska w następstwie lokalnej aktywności człowieka. Na trasie wycieczki znalazły się główne punkty osadnictwa słowiańskiego na tym terenie, jak: Poznań, Ostrów Lednicki, Gniezno i Kałdus

o wczesnośredniowiecznym rodowodzie, związane z początkami kształtowania się polskiej państwowości. W dalszej kolejności zaprezentowano ufortyfikowaną osadę kultury lużyckiej w Biskupinie, funkcjonującą na przełomie epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Gród biskupiński jest szeroko znanym w Europie rezerwatem archeologicznym, posiadającym pełnowymiarowe rekonstrukcje wału obronnego, falochronu, bramy, ulic i budynków mieszkalnych. Uczestnicy, mając do dyspozycji prezentacje stanowisk, świetnie przygotowane i przedstawione przez doświadczonych badaczy tego terenu oraz szczegółowy obszerny przewodnik („Environmental Archaeology in Great Poland and Chełmno Land”, pod redakcją D. Makowieckiego, M. Makohonienko, A. M. Noryśkiewicz i I. Hildebrandt-Radke), mieli wyjątkową okazję zapoznania się z tym niezwykle interesującym obszarem i uzyskania precyzyjnych informacji o najnowszych odkryciach. W trosce o niepowtarzalną atmosferę organizatorzy położyli duży nacisk na ułatwienie interpersonalnych kontaktów i dyskusji w wąskim gronie, przygotowując bogaty program towarzyski.

Konferencja niewątpliwie pozostanie w pamięci jej uczestników jako niezwykle spotkanie, zorganizowane i przeprowadzone perfekcyjnie. Stwarzała też szansę zachęcenia osób zainteresowanych szeroko pojętą tematyką badań środowiskowo-kulturowych do wzięcia udziału w kolejnych spotkaniach organizowanych przez Stowarzyszenie Archeologii Środowiskowej. Najbliższe planowane sympozjum nt. „Badania archeozoologiczne w Polsce i Europie środkowo-wschodniej. Materiały – metody – interpretacje” odbędzie się w Koszęcinie, w listopadzie bieżącego roku.

LITERATURA

- MAKOHONIENKO M., MAKOWIECKI D., CZERNIAWSKA J. (red.) 2007. Annual Conference of the Association for Environmental Archaeology (AEA): Eurasian Perspectives on Environmental Archaeology. Poznań, September 12–15. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, s. 223.